

Таким чином, проектна технологія навчання має такі класифікаційні характеристики: особистісна зорієнтованість, проблемність, розвивальність, творчість, практичність, загальноосвітність з різноманітними формами та засобами навчання. Не відкидається можливість збагачення класифікаційної належності досліджуваної технології навчання.

Перспективним для подальшого дослідження вважаємо з'ясування структурно-функціональних особливостей проектної технології у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з пожежної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
 2. Гузеев В. В. Преподавание. От теории к мастерству / В. В. Гузеев. – М. : НИИ школьных технологий, 2009. – 288 с.
 3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [Електронний ресурс] / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – Режим доступу : <http://www.eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
 4. Новиков А. М. Понятие о педагогических технологиях / А. М. Новиков // Профессиональная педагогика : учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям ; под ред. С. Я. Батышева, А. М. Новикова. – М. : Из-во ЭГВЕС, 2009. – 456 с.
 5. Осадченко І. І. Сутність поняття «педагогічна технологія» з точки зору сучасних методологічних підходів / І. І. Осадченко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. : Побірченко Н. С. (гол. ред.) та інші]. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2010. – Випуск 33. – С. 94–99.
 6. Осадченко І. І. Технологія ситуаційного навчання у контексті класифікацій сучасних технологій навчання / І. І. Осадченко // Вісник Черкаського університету. – Серія : Педагогічні науки. – Черкаси, 2011. – Випуск 196. – Частина 1. – С. 105–109.
 7. Пометун О. І. Технологія інтерактивного навчання як інноваційне педагогічне явище / О. І. Пометун // Рідна школа. – 2007. – № 5. – С. 46–49.
 8. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий / Г. К. Селевко : в 2 т. – Серия : «Энциклопедия образовательных технологий». – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – Т. 1. – 535 с.
-

*Марина Кузякіна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Київського національного
університету технологій та дизайну*

СИСТЕМА ВПРАВ З ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Розглянуто проблему використання проектної методики як пріоритетного напрямку розвитку освітніх інновацій в професійній підготовці студентів економічних спеціальностей. Наведена система вправ допомагає майбутнім спеціалістам розвивати необхідні компетентності у всіх видах мовленнєвої діяльності, збільшує інтерес до навчання, робить навчальний процес більш ефективним, самостійним та індивідуалізованим.

Ключові слова: *проектна методика, іноземне спілкування, компетентність, самостійність.*

В статье рассматривается проблема использования проектной методики как приоритетного направления развития образовательных инноваций в профессиональной подготовке студентов экономических специальностей. Приведенная система упражнений помогает будущим специалистам развивать необходимые компетентности во всех видах речевой деятельности, увеличивает интерес к обучению, делает учебный процесс более эффективным, самостоятельным и индивидуализированным.

Ключевые слова: *проектная методика, иноязычное общение, компетентность, самостоятельность.*

The article observes the problem using the project-based learning as priority direction of educational innovations in training students of economic specialities. The following exercise system has been presented and it helps future professionals to develop necessary competences in all kinds of speech activity, it increases interest in learning, makes the learning process more effective, independent and individualized.

Key words: *project-based learning, foreign communication, competence, self-sufficiency.*

Внаслідок бурхливого економічного розвитку багатьох країн і регіонів, транснаціоналізації бізнесу, революційних змін у технології, глобалізації економічної діяльності має місце процес ускладнення крос-культурних зв'язків. Окрім економіки важливими зонами професійної та соціальної міжкультурної комунікації стали освіта, наука, туризм. Через

усі центри діалогу виникає нове бачення освіти, найвищою вимогою якої є надбання студентом високого професіоналізму. А для того, щоб завжди бути успішною і конкурентноспроможною в житті особистістю, сучасний фахівець має орієнтуватися на перспективні напрямки науково-технічного прогресу, бути здатним передбачати, робити правильний вибір в умовах стрімкого росту об'єму інформації та володіти іноземними мовами.

Велику роль на сучасному етапі викладання іноземних мов набувають поширення інноваційні методи та підходи, серед яких є використання проектної методики.

Питання використання методу проектів при вивченні іноземної мови у практиці роботи школи та вищих навчальних закладів знаходять своє відображення, зокрема, в роботах Е. Арванітопуло, Ю. Безвіна, Р. Борисової, С. Ніколаєвої, Г. Подосиннікової, І. Сокол, І. Шишової. Так, Е. Арванітопуло досліджує проблему організації навчальних проектів для старшої школи. Особливостям проведення позакласної проектної роботи присвячено роботи С. Ніколаєвої. Використання проектної методики в середній школі досліджується в наукових розвідках Р. Борисової та І. Сокол. У роботі І. Шишової визначається потенціал проектної роботи у навчанні обдарованих дітей іноземної мови. Дослідження Г. Подосиннікової та Ю. Безвіна має на меті висвітлення можливостей методу проектів для формування професійно-педагогічної компетенції у студентів вищих мовних навчальних закладів. Як бачимо, використання проектної методики на заняттях з англійської мови в загальноосвітній та вищій школі є предметом посиленої уваги вчених і викладачів-практиків. Проте проектній методиці навчання іноземних мов для професійного спілкування не приділялося достатньо уваги.

Мета нашої статті полягає у розробці системи вправ з проектної методики навчання студентів англійської мови для професійного спілкування.

Проектна методика навчання іноземної мови – це такий комплекс методів, який дозволяє студентам оволодіти іншомовним матеріалом у процесі виконання індивідуальних завдань. Особливого підходу вимагає тут підбір мовного та мовленнєвого матеріалу, на якому відбувається навчання, тобто питання про характер вправ, що використовуються в проектній методиці.

Метою іншомовної підготовки студентів ОКР бакалавр є сформувати у студентів професійно-орієнтовану іншомовну комунікативну компетентність (здатність успішно вирішувати завдання взаєморозуміння і взаємодії з носіями мови, яка вивчається, у відповідності до норм і культурних традицій в умовах прямого та опосередкованого контактів в професійній сфері) та міжкультурну, комунікативну компетентність [5, с. 25]. Тому необхідним стає створення таких вправ, які б стимулювали комунікативну мовленнєву діяльність студентів на всіх етапах навчання,

навіть на етапі формування мовних навичок. Реалізація даного підходу передбачає певне зміщення акцентів з мовних аспектів на змістовні і відхід від механічного виконання формальних підстановчих чи трансформаційних вправ.

Основною ознакою комунікативності є не непідготовленість мовлення та повна свобода вибору мовних засобів, а інформативність мовлення та висловлення своєї власної думки. На думку Я. Колкер та О. Устінової, за такою ознакою до умовно-комунікативних вправ можуть бути віднесені лише ті вправи, в яких студент виконує нав'язану мовленнєву задачу. Проте в тих вправах, де вербальні опори дозволяють студенту виразити себе як особистість, жорстке вправляння може бути сумісним із реально-комунікативним характером завдання. Таким чином, важливим фактором комунікативності спілкування у вправі є наявність «сміслової задачі», розв'язання якої є особисто цікавим для студента [4, с. 27].

Автоматизація мовленнєвих навичок може відбуватися в ході виконання певної смислової задачі [3]. Наприклад, студентам пропонується в парах провести анкетування про те, яка форма бізнесу має більше переваг і заповнити для цього анкету, що містить нову лексику та конкретні мовленнєві зразки. Після цього, використовуючи нову лексику і нові мовленнєві зразки, студенти складають графік переваг та недоліків різних видів організації бізнесу та інтерпретують його. Дана вправа з багаторазовим повторенням нового матеріалу в жорстко заданому режимі з вербальною опорою забезпечує автоматизацію лексичної та граматичної навички, але при цьому діяльність студентів вмотивована необхідністю дізнатися про щось нове для себе: власне одержана інформація на різних рівнях її узагальнення, разом з автоматизованістю мовленнєвих навичок є результатом виконаного завдання. Прикладом того, як поєднується мотивуюче комунікативне завдання з вправлянням студентів з окремими лексичними одиницями є вправа такого плану: *Назвіть негативні якості людини, які не завадили їй стати успішним менеджером. Перелічіть ті якості колег, які обурюють вас* [4, с. 22–23].

Спираючись на вищевикладене, ми визначили наступну ієрархію вправ, що відповідають чотирьом етапам реалізації проекту. До підготовчого етапу проекту включаються рецептивні та рецептивно-репродуктивні умовно-комунікативні вправи, які представлені такими видами завдань: у визначенні теми повідомлення, виділенні головної інформації з тексту та визначення логіки побудови висловлювання [2]. Завершення підготовчого етапу передбачає виконання рецептивно-продуктивних вправ на обговорення в малих групах плану проектної роботи, формулювання мети і визначення кінцевого продукту проекту.

На виконавчому етапі студенти виконують вправи, які готують їх до виконання проекту, а саме: вправи на формування задуму висловлювання,

поєднання смислових частин висловлювання в цілий текст, логічну побудову власного висловлювання. До виконавчого етапу відносяться також вправи, які і є, власне, проектом. Студенти навчаються складати анкети, проводити інтерв'ю, писати звіт. Їх також навчають статистичних способів викладення одержаної інформації: у графіках, схемах, таблицях. Студенти оволодівають прийомами письмового оформлення проекту та його усної презентації. Крім того, в цей етап включені поточні звіти студентів про хід роботи та заповнення звітних форм [2].

Презентаційний етап передбачає власне презентацію результатів проектної діяльності. На цьому етапі студенти готуються до усної доповіді під час виконання рецептивних і продуктивних комунікативних вправ [2].

Головною метою оцінювального етапу є аналіз та оцінювання проектної діяльності й проектів студентів. Студенти обговорюють результати проектної діяльності в мінігрупі і дають оцінку проекту в цілому, а також оцінюють роботу кожного студента. Передбачається також написання письмових звітів з проектної роботи. Викладач аналізує одержану інформацію та використовує її для загального оцінювання діяльності студентів. Оцінювальний етап також представлений вправами для контролю рівня сформованості іншомовної комунікативної компетенції студентів, тобто тестування навичок і вмінь, що студенти набувають у ході проектної діяльності.

Система вправ за проектною методикою, яка розроблялася відповідно до принципів адекватності основних видів вправ даному виду мовленнєвої діяльності та врахування позитивного впливу різних видів мовленнєвої діяльності один на одного в навчальному процесі, представлена поетапно:

Підготовчий етап: навчання лексичного та граматичного матеріалу, планування ходу проекту – рецептивні та рецептивно-репродуктивні умовно-комунікативні вправи.

Виконавчий етап: навчання аудіювання, читання, письма, говоріння.

Презентаційний етап: навчання говоріння, усної презентації проекту – рецептивні і продуктивні комунікативні вправи.

Оцінювальний етап: контроль аудіювання, читання, письма, говоріння, оцінювання проектів.

Розглянемо описану нами вище систему вправ у проекті «Cleaning services» для студентів четвертого курсу, які навчаються за напрямом «Побутове обслуговування».

I. Підготовчий етап

Мета: ознайомити та автоматизувати дії студентів з новим лексичним та граматичним матеріалом, необхідним для виконання проекту та спланувати хід проекту.

Вправа 1. Task: Match the words in the first column with their explanation in the second column.

Example [1, с. 18–20]:

Action words for Housekeepers

Word	Meaning
1. polish	A. remove the dust from surfaces such as furniture
2. water	B. wipe with a special cleaner that makes something (such as floors) shine; remove smudges or prints
3. dust	C. pour water onto plants or grass
4. ...	D. ...

Вправа 2. Task: Fill in the gaps with the words from Ex. 1.

Example:

1. I'm sorry I forgot to _____ the entertainment stand last week.
2. Make sure to _____ the silverware before you put it away.
3. You forgot to _____ the indoor and outdoor plants.
4. ...

Вправа 3. Task: Read all of the classified ads (advertisements) below. Read the descriptions of 5 housekeepers looking for work. Match the person to the ad that he or she should apply for.

Example [1, c. 20]:

Domestic/Homecare Wanted

1. A London family of 5 is seeking a live-in housekeeper in exchange for room and board. 20 hours per week. Some childcare duties required. Must be detail oriented, mature, and legal to work in England. Send resume with references to bensofamily@home.com.

A – Cindy is visiting England for the summer. She has a working visa and needs a place to live. She has experience with children.

B – Fred is a perfectionist. He is retired but loves to clean. Fred wants to make a little bit of extra money to pay for tennis lessons and swimming classes.

Вправа 4. Task: Cleaning your own home and cleaning professionally are two totally different things. For some people, it's actually easier and more enjoyable to clean other people's houses because there is no personal investment, just pride in a job well done. If you're mulling over the possibility of starting your own house cleaning business, you'll need to be fit, prepared for some dirty work and willing to market your services through friends, family and other people in order to slowly build up your client base. Now answer the questions:

What is the most important lesson you learned? How did you learn this lesson? If you could give one piece of advice to someone interested in starting their own cleaning business, what would it be and why? What do you feel can be the secret to your success as a cleaning business owner? Which parts of the cleaning business are your least favorite? Why? What niche or specialty would you offer clients that set your cleaning business apart? For what reasons would

you get into the cleaning service business?

Вправа 5. Task: Work in small groups. Make a list of points that you have to think over before starting your own cleaning business. You have 5 minutes.

Вправа 6. Task: Share your ideas with the group (all points are discussed and put down on the board as a spider-gram).

Вправа 7. Task: Now let's divide the group into small groups according to the number of items chosen.

Example: 1. Personal skills. 2. Insurance. 3. Supplies. 4. Getting clients.

Discuss in small groups what information you want to make the basis of your project, the way you are going to collect the information.

II. Виконавчий етап

Мета: навчити студентів читати текст з розумінням загального змісту і важливих деталей, навчити висловлюватися на основі прочитаного тексту та передавати власне ставлення до змісту прочитаного, організувати самостійну діяльність студентів з читання та відбору текстів та перегляду вебсайтів з обраної проблеми, навчити студентів надавати поради, графічно викладати інформацію, письмово оформлювати звіт про проект.

На цьому етапі кожна група працює окремо, виконуючи однакові за типом вправи, але різні за змістом, відповідно до обраної теми. Наведемо приклади вправ для четвертої групи «Getting clients».

Вправа 1. Read the text finding information about market groups in cleaning industry and how this business can be operated. Then state if the following sentences are true or false.

Вправа 2. Read the next text labeling the paragraphs and making notes concerning the topics: 1. Overhead. 2. Profit. 3. Labor and materials. Discuss your notes.

Вправа 3. Watch Dan Liebrecht talking about starting a cleaning business the right way and answer the questions:

<http://www.youtube.com/watch?v=cTzOTX1F-Ls&list=PL48E7C90D3327895B>

1. According to Dan what does it mean to have a plan?
2. Does feeling «ready to go» mean «being ready to succeed»? Why or why not?

3. Name the parts of the effective plan.

4. How can you improve your chances in being successful in your cleaning business?

5. What does your success depend on?

6. What does Dan advise about «finding»? «Landing»? «Keeping»? [1, с. 23].

Вправа 4. Visit the following websites and find information about advertising a cleaning business. Then make a poster «Advertising advice for young cleaning business owners» containing descriptive and illustrative materials

<http://www.pagespersonalcleaning.net/cleaningarticles.htm>

<http://www.start-cleaning-business.com/?hop=tyler1298>

http://www.bplans.com/cleaning_service_business_plan/executive_summary_fc.php#.UU9IfOuMEVk [1, с. 23].

Вправи, однакові для всіх груп:

Вправа 5. Write a report including such information: explanation of main terms and notions, things you need to do, advice for beginners.

Вправа 6. Work in pairs: exchange your reports and proofread them. Underline mistakes and discuss them together.

III. Презентаційний етап

Мета: організувати презентацію проектів студентів.

Вправа 1. You are going to give a presentation on the problem «Starting a cleaning business: first steps». Think what most significant in your report you would like to tell the group, write them down.

Вправа 2. Make an oral presentation of it following the model (use special phrases): greeting, topic, preview, main part, conclusion, answering questions.

Вправа 3. Listen to the presentations of other teams. While listening make notes of the most questionable facts.

Вправа 4. Ask questions to the representatives of other teams.

IV. Оцінювальний етап

Мета: навчити студентів само- та взаємоконтролю й оцінюванню проектної діяльності в усній та письмовій формах.

Вправа 1. Give your assessment to the projects presented.

1. Which part of this project did you find most interesting or relevant? Why?
2. Which part of this project did you find least interesting?
3. What have you learnt from this project?
4. Whose presentation was the most exciting and why (organisation, visuals, subject knowledge, eye contact)?
5. Who was the most active member in your team?

Представлений проект забезпечує ефективніше оволодіння компетентностями з даної теми завдяки орієнтації вправ на розв'язання студентами самостійної інтелектуальної задачі, зверненістю та реальністю умов спілкування під час виконання проекту та дозволяє вирішити такі завдання:

а) процес оволодіння іншомовним матеріалом та мовленнєвими навичками й уміннями іноземної мови здійснюється у контексті виконання індивідуальних творчих завдань;

б) студенти в складі малих груп або індивідуально творчо працюють над виконанням особисто значущого для них проектного завдання, у якому кожен одержує свою частку роботи, відповідно до особистих інтересів, нахилів, талантів;

в) студенти самі відбирають необхідний матеріал, планують зміст

своєї діяльності та здійснюють її, досягаючи потрібного результату, що демонструється не оцінкою, а презентацією творчих розробок, буклетів, стінгазет, проведенням конференцій, виставок, показом фільмів, альбомів тощо;

г) у навчальному процесі викладач виступає як організатор, керівник творчого процесу, як джерело ідей і порад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Англійська мова : методичні вказівки для самостійної роботи з англійської мови для студентів 4 курсу, напрям підготовки 6.140102 «Побутове обслуговування» / упор. М. Л. Кузякіна. – К. : КНУТД, 2013. – 47 с.
 2. Арванітопуло Е. Г. Проектна робота з англійської мови учнів старшої школи : навчальний посібник / Елла Георгіївна Арванітопуло. – К. : Ленвіт, 2006. – 56 с.
 3. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам : пособие для учителя / Н. Д. Гальскова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : АРКТИ, 2003. – С. 115–127.
 4. Колкер Я. М. Практическая методика обучения иностранному языку : учеб. пособие / Я. М. Колкер, Е. С. Устинова, Т. М. Еналиева. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 264 с.
 5. Програма забезпечення якості підготовки фахівців в Київському національному університеті технологій та дизайну / упорядник О. Б. Моргулець ; за заг. ред. І. М. Грищенка. – К. : КНУТД, 2013. – 36 с.
-